

Tilburg University

Noot bij: Centrale Raad van Beroep (20-02-2014

van der Vorm, B.

Publication date:
2014

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van der Vorm, B., (2014). *Noot bij: Centrale Raad van Beroep (20-02-2014*, No. 13-5763 AW, 7 p., Feb 20, 2014. (AB Rechtspraak Bestuursrecht; Vol. 2014, No. 16, p 958-964).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

AB 2014/134: Strafontslag ambtenaar. Het vonnis van de strafrechter is in beginsel niet van belang voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de d...

[Klik hier om het document te openen in een browser venster](#)

Instantie:	Centrale Raad van Beroep	Datum:	20 februari 2014
Magistraten:	Mrs. N.J. Vulpen-Grootjans, J.Th. Wolleswinkel, B. Barentsen	Zaaknr:	13-5763 AW
Conclusie:	-		
Noot:	B. van der Vorm [1]	Roepnaam:	-
Brondocumenten:	ECLI:NL:CRVB:2014:550, Uitspraak, Centrale Raad van Beroep, 20-02-2014		

Wetgeving: Art. 3:4 Awb

Brondocument: CRvB, 20-02-2014, nr 13-5763 AW

Essentie

Ambtenarentuchtrecht. Integriteit. Strafontslag ambtenaar. Het vonnis van de strafrechter is in beginsel niet van belang voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de disciplinaire bestraffing. Strafontslag niet onevenredig.

Samenvatting

Het gebruikte geweld door betrokkene jegens gedetineerde W. moet worden gekwalificeerd als buitenproportioneel en dit levert plichtsverzuim op. Met de rechtbank moet dit plichtsverzuim aan betrokkene toerekenbaar worden geacht. De Raad kan de rechtbank dan niet volgen in haar oordeel dat de opgelegde disciplinaire straf van ontslag niettemin op de door de rechtbank genoemde gronden als onevenredig moet worden beschouwd. Het vonnis van de strafrechter is immers in beginsel niet van belang voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de disciplinaire bestraffing. Daar komt bij dat de gedachte van een noodweersituatie in dit geval niet is te verenigen met de ook door de rechtbank vastgestelde disproportionaliteit van het geweld.

Gezien de ernst van het plichtsverzuim kan de opgelegde straf van ontslag niet als onevenredig worden beschouwd. Het langdurige dienstverband van betrokkene en de omstandigheid dat hem niet eerder een disciplinaire straf is opgelegd, leggen hier onvoldoende gewicht in de schaal. De lange duur van het dienstverband bracht juist eerder mee dat betrokkene er heel goed mee bekend kon zijn hoe hij zich had te gedragen.

Partij(en)

Uitspraak op de hoger beroepen tegen de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 27 september 2013, 13/478 (aangevallen uitspraak) tussen:
de Minister van Veiligheid en Justitie
en
betrokkene.

Bewerkte uitspraak

Uitspraak

Procesverloop

Beide partijen hebben hoger beroep ingesteld en over en weer verweerschriften ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 9 januari 2014. De minister heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. A.J. Verhagen, mr. M. Scheepstra en J.B. Gorter. Betrokkene is verschenen, bijgestaan door mr. A. Lange.

Overwegingen

- 1.1. Betrokkene was vanaf 1 december 1987 werkzaam bij de Dienst Justitiële Inrichtingen van het ministerie van (Veiligheid en) Justitie, laatstelijk in de functie van [naam functie] bij het Penitentiair Psychiatrisch Centrum De Singel (PPC) te Amsterdam.
- 1.2. Op 14 juni 2011 heeft zich in het PPC een incident voorgedaan waarbij betrokkene geweld heeft gebruikt tegen de gedetineerde W. Naar aanleiding hiervan is aan het Bureau Integriteit en Veiligheid opdracht gegeven een disciplinair onderzoek in te stellen. Op 26 juli 2011 heeft dit bureau een rapport uitgebracht van dit onderzoek.
- 1.3. Na zijn voornemen daartoe kenbaar te hebben gemaakt, heeft de minister vervolgens bij besluit van 25 april 2012 betrokkene met toepassing van artikel 81, eerste lid, aanhef en onder I, van het Algemeen Rijksambtenarenreglement met ingang van 1 mei 2012 de disciplinaire straf van ontslag opgelegd. Daaraan heeft de minister, voor zover thans nog van belang, de volgende gedragingen ten grondslag gelegd:
 1. Het plegen van buitenproportioneel geweld in 2011.
 2. Het in het rapport in 2011 niet vermelden van dit geweld.
 3. Het niet onverwijld melden van dit geweld overeenkomstig de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen.
 4. Het in strijd met een mededeling van zijn leidinggevende contact opnemen met zijn collega's B en D, die bij het incident in 2011 aanwezig waren, met het verzoek om door hen hierover opgestelde rapporten in te mogen zien.
 5. Het doen van een verzoek aan B om zijn verklaring over het incident aan te passen.
 6. Het niet melden dat tegen hem een strafvervolging was ingesteld naar aanleiding van de aangifte van W.
 7. Het niet melden van de aangifte tegen hem van mishandeling in 2004 en het daarop gevolgde voorwaardelijke sepot voor de duur van twee jaar.

Volgens de minister leveren deze gedragingen (zeer) ernstig plichtsverzuim op en rechtvaardigen zij het ontslag. Bij zijn beslissing op bezwaar van 17 december 2012 (bestreden besluit) heeft de minister dit strafontslag gehandhaafd.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep van betrokkene tegen het bestreden besluit gegrond verklaard, dit besluit vernietigd en de minister opgedragen een nieuwe beslissing op bezwaar te nemen met inachtneming van die uitspraak. De rechtbank overwoog dat het gebruik van buitenproportioneel geweld voldoende is komen vast te staan, dat dit plichtsverzuim oplevert en dat niet kan worden geconcludeerd dat het plichtsverzuim betrokkene niet of verminderd valt toe te rekenen. Vervolgens heeft de rechtbank zich op het standpunt gesteld dat de opgelegde straf onevenredig is aan het plichtsverzuim. Daartoe is overwogen dat betrokkene bij inmiddels onherroepelijk geworden vonnis van 17 september 2012 door de politierechter is ontslagen van alle rechtsvervolging in de na de aangifte van de gedetineerde W ingestelde strafvervolging. De politierechter heeft hierbij het beroep van betrokkene op noodweer(exces) aanvaard. Volgens de rechtbank kan niet zonder meer aan dit oordeel voorbij worden gegaan. Voorts heeft de rechtbank gewicht gehecht aan het feit dat betrokkene ruim 23 jaar werkzaam was bij de Dienst Justitiële Inrichtingen en niet eerder disciplinair is gestraft.
- 3.1. Betrokkene heeft tegen de aangevallen uitspraak in het bijzonder ingebracht dat de rechtbank op onvoldoende gronden tot de slotsom is gekomen dat het door hem gebruikte geweld disproportioneel was.
- 3.2. De minister heeft zich tegen de aangevallen uitspraak gekeerd, omdat hij van mening is dat de door de rechtbank gebruikte argumenten voor haar oordeel omtrent de (on)evenredigheid van het strafontslag niet deugdelijk zijn.
4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.
 - 4.1. Over het gebeurde in 2011 zijn verklaringen afgelegd door B, D en betrokkene. Deze verklaringen komen in

grote lijnen overeen. De Raad stelt op grond daarvan, kort weergegeven, vast dat betrokkene met zijn collega's B en D die dag de deur van de cel van de gedetineerde W heeft geopend waarna deze met gebalde vuisten naar voren kwam. B heeft deze aanval afgeweerd met een afduwtrap, waarna B en betrokkene W, om hem onder controle te krijgen, op zijn bed hebben geduwd. Betrokkene stond bij het bovenlichaam van W en B stond bij diens onderlichaam. W zwaaide met zijn armen en benen, waarna betrokkene hem drie harde vuistslagen in het gezicht (jukbeen/oogkas) heeft toegediend. Het gevolg was onder meer een zwelling en bloeditstorting met schade aan de iris en het netvlies, die overigens van tijdelijke aard was.

- 4.2. De rechtbank is op goede gronden tot de slotsom gekomen dat het door betrokkene gebruikte geweld als buitenproportioneel moet worden gekwalificeerd. Daarbij is terecht mede acht geslagen op verklaringen van Hd, instructeur lichamelijke opvoeding bij het PPC, en Ht, coördinator fysieke en mentale werkbaarheid. Beiden zijn als deskundig te beschouwen waar het gaat om de beoordeling of geweldsgebruik in een situatie als hier aan de orde geoorloofd is. Zij hebben beiden het door betrokkene gebezigde geweld in de gegeven omstandigheden gemotiveerd als buitenproportioneel aangemerkt. Betrokkene heeft ook voor de Raad niet aannemelijk gemaakt dat niet met minder geweld kon worden volstaan. Zelfs indien het niet mogelijk zou zijn geweest om W met controletechnieken in bedwang te houden, is het toedienen van meerdere harde vuistslagen in het gezicht disproportioneel te achten.
- 4.3. Betrokkene heeft ook nog aangevoerd dat de onder 1.3 vermelde gedraging 6 hem ten onrechte voor de voeten is geworpen, omdat pas op 7 augustus 2012 een dagvaarding is uitgebracht, dus op een moment waarop hij al niet meer in dienst was bij het ministerie. Zoals de minister hier terecht tegenin heeft gebracht, was betrokkene al veel eerder, na de aangifte en tijdens zijn dienstverband, door de politie over het incident gehoord. Dit ziet al op een vervolging die betrokkene redelijkerwijs ter kennis van de minister had moeten brengen.
- 4.4. Gezien het voorgaande slaagt het hoger beroep van betrokkene niet.
- 4.5. Over het hoger beroep van de minister wordt als volgt geoordeeld.
- 4.6. Het door betrokkene gebruikte - naar ook de rechtbank heeft geoordeeld: buitenproportionele - geweld levert plichtsverzuim op. Met de rechtbank moet dit plichtsverzuim aan betrokkene toerekenbaar worden geacht. De Raad kan de rechtbank dan niet volgen in haar oordeel dat de opgelegde disciplinaire straf van ontslag niettemin op de door de rechtbank genoemde gronden als onevenredig moet worden beschouwd. Het vonnis van de strafrechter is immers in beginsel niet van belang voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de disciplinaire bestraffing. Daar komt bij dat de gedachte van een noodweersituatie in dit geval niet is te verenigen met de ook door de rechtbank vastgestelde disproportionaliteit van het geweld.
- 4.7. Gezien de ernst van het plichtsverzuim kan de opgelegde straf van ontslag niet als onevenredig worden beschouwd. Het langdurige dienstverband van betrokkene en de omstandigheid dat hem niet eerder een disciplinaire straf is opgelegd, leggen hier onvoldoende gewicht in de schaal. De lange duur van het dienstverband bracht juist eerder mee dat betrokkene er heel goed mee bekend kon zijn hoe hij zich had te gedragen.
- 4.8. Hieruit volgt dat het hoger beroep van de minister slaagt. De aangevallen uitspraak moet worden vernietigd en het beroep dient ongegrond te worden verklaard.
5. Voor een veroordeling tot vergoeding van proceskosten bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- vernietigt de aangevallen uitspraak;
- verklaart het beroep ongegrond.

Noot

Auteur: B. van der Vorm^[*]

1. Het geweldsmonopolie is neergelegd bij de overheid en in het bijzonder bij de politie (E.E. de Feijter & J.W. Ouwerkerk, 'Het geweldsmonopolie van de politie anno 2011', in: A.C.M. Spapens, M.S. Groenhuisen, & T. Kooijmans (red.), *Universalis. Liber amicorum Cyrille Fijnaut*, Antwerpen - Cambridge: Intersentia 2011, p. 465-478). Dit betekent uiteraard niet dat overheidsfunctionarissen grenzeloos gewelddadig mogen optreden. Ook het optreden van deze functionarissen dient te voldoen aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Uit de praktijk blijkt echter dat overheidsfunctionarissen wel eens over de scheef gaan en buitenproportioneel geweld toepassen, zoals de politieagent die de verdachte een vuistslag in zijn gezicht geeft (Nationale ombudsman, 17 september 2007, AB 2007/368, m.nt. P.J. Stolk). Ten aanzien van politieagenten geldt de zogenoemde 'Garantenstellung'. Dit houdt in dat op personen die in de uitoefening van hun functie strafbare feiten plegen een bijzondere verantwoordelijkheid rust (J. ten Voorde, 'De Garantenstellung van politieambtenaren bij vuurwapengebruik en de aanneming van noodweer', DD 2008, p. 781-802; K. Rozemond, 'Noodweer door de politie', in: M.J. Borgers, M.J.A. Duker & L. Stevens (red.), *Politie in beeld. Liber amicorum Jan Naeyé*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2009, p. 273-292). Deze bijzondere verantwoordelijkheid geldt niet uitsluitend ten aanzien van politieagenten, maar ook voor verkeersdeelnemers, ouders en penitentiaire medewerkers. In de onderhavige zaak staat het optreden van een medewerker van het Penitentiair Psychiatrisch Centrum De Singel (hierna: betrokkene) ter discussie. Uit de uitspraak blijkt dat betrokkene met twee collega's de deur van de cel van de gedetineerde W. heeft geopend, waarna deze gedetineerde met gebalde vuisten naar buiten kwam. Een collega van betrokkene gaf W. een afduwtrap, waarna W. op bed is geduwd. Deze gedetineerde zwaaide met zijn armen en benen, wat ertoe leidde dat betrokkene hem drie maal met zijn vuist hard in zijn gezicht sloeg. Ten gevolge van deze rake klappen ontstond een zwelling en een bloeduitstorting met tijdelijke schade aan de iris en het netvlies van de gedetineerde (rov. 4.1). Dit voorval leidde tot een disciplinair onderzoek, uitgevoerd door het Bureau Integriteit en Veiligheid DJI (rov. 1.2). De Minister van Veiligheid en Justitie besluit naar aanleiding van de resultaten uit het onderzoek, betrokkene de disciplinaire straf van het strafontslag op te leggen wegens plichtsverzuim. Aan dit strafontslag liggen verschillende aspecten ten grondslag, waarbij ik me in deze annotatie beperk tot het plegen van buitenproportioneel geweld door betrokkene (rov. 1.3).
2. Tegen het besluit van de minister om een strafontslag op te leggen wordt door betrokkene beroep ingesteld bij de rechtbank. De rechtbank overweegt dat het toepassen van buitensporig geweld voldoende is komen vast te staan en dat dit plichtsverzuim oplevert. Het plichtsverzuim wordt aan betrokkene toerekenbaar geacht. De opgelegde straf is echter volgens de rechtbank onevenredig aan het plichtsverzuim. Hier liggen twee redenen aan ten grondslag. Ten eerste blijkt uit de uitspraak van de politierechter — naar aanleiding van een aangifte van gedetineerde W. jegens betrokkene — dat betrokkene voor deze kwestie is ontslagen van alle rechtsvervolging wegens acceptatie van noodweer of noodweerecces. Ten tweede weegt het voor de rechtbank zwaar dat betrokkene ruim 23 jaar werkzaam was bij de DJI en niet eerder disciplinair is gestraft (rov. 2). Door zowel betrokkene als de minister wordt hoger beroep ingesteld. In het bijzonder is door betrokkene in hoger beroep ingebracht dat de rechtbank op onvoldoende gronden heeft geoordeeld dat sprake is van disproportioneel geweld (rov. 3.1). De Centrale Raad van Beroep overweegt dat de rechtbank op goede gronden heeft geoordeeld dat sprake is van buitensporig geweld. De Raad neemt hierbij verklaringen van deskundigen mee, die verklaren dat het geweld disproportioneel is, en voorts heeft betrokkene niet aannemelijk gemaakt dat niet met minder geweld kon worden volstaan. Het hoger beroep van betrokkene slaagt dan ook niet (rov. 4.4). Kijkend naar de feiten die zijn geschetst in deze zaak, kan ik me goed vinden in de vaststelling dat dit geweld moet worden aangemerkt als disproportioneel. In de 'Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen' zijn overigens geen regels neergelegd over het toepassen van geweld zonder geweldsmiddelen. Wel blijkt uit art. 9 van deze geweldsinstructie dat het toepassen van geweld onverwijld dient te worden gemeld. Ter vergelijking kan worden gewezen op het bepaalde in art. 7 lid 1 Politiewet 2012. Uit deze bepaling blijkt dat de ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, bevoegd is in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld of vrijheidsbeperkende middelen te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik hiervan verbonden gevaren, rechtvaardigt (proportionaliteit) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (subsidiariteit). Het lijkt mij raadzaam om een dergelijke bepaling eveneens op te nemen in de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen om het belang van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit te benadrukken. Op deze wijze wordt dan onderstreept dat het optreden van penitentiaire medewerkers is gebonden aan deze beginselen en het geweldsmonopolie niet

absoluut is.

3. De minister is van mening dat de argumenten van de rechtbank ten aanzien van de (on)evenredigheid niet deugdelijk zijn (rov. 3.2) en krijgt bijval van de Centrale Raad van Beroep. Naar mijn mening bevindt zich hier de 'bottleneck'. De Raad kan de rechtbank niet volgen in het oordeel dat het strafontslag onevenredig is met de ernst van het plichtsverzuim. Zo overweegt de Raad dat het vonnis van de strafrechter in beginsel niet van belang is voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de disciplinaire bestraffing en dat de noodweersituatie in casu niet is te verenigen met de ook door de rechtbank vastgestelde disproportionaliteit van het geweld (rov. 4.6). De politierechter heeft in de strafzaak het beroep van betrokkene — verdachte — op noodweer(exces) geaccepteerd. De uitspraak van de politierechter is niet gepubliceerd en daarom is het niet duidelijk of een beroep op noodweer (zijnde een rechtvaardigingsgrond) of noodweerexces (zijnde een schulditsluitingsgrond) is aanvaard. Er kunnen zich aldus twee situaties voordoen. Ten eerste kan de situatie zich hebben voorgedaan dat betrokkene is ontslagen van alle rechtsvervolging, omdat het beroep op noodweer slaagt, wat betekent dat het toegepaste geweld door betrokkene onder de gegeven omstandigheden was gerechtvaardigd. Het toegepaste geweld is dan niet disproportioneel. Ten tweede kan het ook betekenen dat een beroep op noodweerexces slaagt. Dit kan erop wijzen dat de politierechter van oordeel is dat het toegepaste geweld disproportioneel is, maar dat betrokkene heeft gehandeld onder de directe invloed van een hevige gemoedsbeweging die door de aanranding zelf is veroorzaakt. Dit laatste acht ik overigens minder waarschijnlijk, omdat ten aanzien van betrokkene de Garantenstelling geldt en dus een bijzondere verantwoordelijkheid op betrokkene van toepassing is, bij de toepassing van geweld. Bij de beoordeling van de vraag in hoeverre betrokkene een geslaagd beroep kan doen op noodweerexces kan de Garantenstelling namelijk een rol spelen (C. Kelk & F. de Jong, *Studieboek materieel strafrecht*, Deventer: Kluwer 2013, p. 375-376). Wat hiervan ook zij, de Centrale Raad van Beroep heeft naar mijn mening ontoereikend gemotiveerd waarom de noodweersituatie in dit geval niet is te verenigen met de ook door de rechtbank vastgestelde disproportionaliteit van het geweld (4.6). Het is namelijk zeer wel mogelijk dat zowel een noodweersituatie als disproportioneel geweld wordt vastgesteld. Dit is nu juist zo kenmerkend voor het noodweerexces. Dit betekent overigens niet dat elk disproportioneel handelen ook leidt tot acceptatie van noodweerexces, ook al is sprake van een noodweersituatie en een hevige gemoedsbeweging (HR 8 april 2008, *NJ 2008/312*, m.nt. N. Keijzer).
4. De evenredigheidstoetsing van de rechtbank wordt door de Centrale Raad van Beroep niet gevolgd. Naar het oordeel van de Centrale Raad van Beroep legt het langdurige dienstverband van betrokkene en het feit dat hij niet eerder disciplinair is gestraft onvoldoende gewicht in de schaal om te oordelen dat een strafontslag onevenredig is met het plichtsverzuim. De Centrale Raad van Beroep ziet het lange dienstverband juist als een omstandigheid die ertoe leidt dat betrokkene er heel goed bekend mee kon zijn hoe hij zich had behoren te gedragen (rov. 4.7). In deze overweging kan een *culpa*-redenering worden gevonden en hier lijkt ook de Garantenstelling impliciet in besloten te liggen. Medewerkers van penitentiaire inrichtingen zijn — blijkens de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen — bevoegd om geweld toe te passen, maar dit betekent niet dat deze bevoegdheid onbegrensd is. Het handelen wordt begrensd door de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit en bovendien geldt de Garantenstelling, zo leert deze uitspraak ons.
5. Ter vergelijking met de onderhavige zaak kan worden gewezen op een andere zaak, waarin een medewerker van een penitentiaire inrichting disciplinair is bestraft wegens disproportioneel geweld jegens een gedetineerde (CRvB 7 juni 2007, *TAR 2007/188*). In die zaak heeft de Centrale Raad van Beroep een strafontslag van een penitentiaire medewerker niet onevenredig geacht aan de ernst van het verzuim. De Raad acht aannemelijk dat de medewerker de gedetineerde M. op 20 februari 2004 met de kop van een bezemsteel meerdere malen met (grote) kracht in de buik heeft gestoten en dat het de medewerker was die als eerste geweld heeft gebruikt. Aannemelijk wordt verder geacht, dat de medewerker M. hierna bij zijn nek heeft gepakt en op de vloer in een wurg- of houdgreep heeft genomen zonder dat hiervoor een directe aanleiding bestond. Wat interessant is, is dat de Centrale Raad van Beroep ambtshalve opmerkt dat het gerechtshof Amsterdam blijkens zijn arrest van 1 maart 2006 wettig en overtuigend bewezen acht dat de medewerker de gedetineerde opzettelijk heeft mishandeld door hem met een bezemsteel hard in de maagsteek te steken en bij hem hardhandig een verwurging aan te leggen. Deze omstandigheid wordt mede meegewogen bij de vaststelling van het ernstige plichtsverzuim van betrokkene. Kennelijk wordt de regel dat een strafrechtelijk vonnis in beginsel niet van belang is voor de bestuursrechtelijke beoordeling van de disciplinaire bestraffing, door de Centrale Raad van

Beroep in deze zaak even 'vergeten'. Dat is toch wel opmerkelijk.

Ook geeft de Centrale Raad van Beroep in de uitspraak van 7 juni 2007 aan dat betrokkene bij twee besluiten voorwaardelijk ontslag was verleend en dat dit door de minister mag worden meegenomen. Uit de onderhavige zaak blijkt dat de omstandigheid dat aan betrokkene niet eerder een disciplinaire straf was opgelegd, onvoldoende gewicht in de schaal legt (rov. 4.6). In dit verband kan de vraag worden opgeworpen wat nu precies de waarde is van de omstandigheid van een onberispelijk verleden van betrokkene in de evenredigheidstoetsing. De rechtbank heeft meer waarde toegekend aan de afwezigheid van eerdere disciplinaire bestraffingen dan de Centrale Raad van Beroep (Rb. Amsterdam 27 september 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:6244). De ernst van het plichtsverzuim is kennelijk zo zwaar dat een onberispelijk verleden niet leidt tot de vaststelling dat een strafontslag niet onevenredig is, aldus de Centrale Raad van Beroep. Persoonlijk voel ik meer voor de uitkomst van de evenredigheidstoetsing van de rechtbank. Zo overweegt de rechtbank dat niet valt in te zien dat een strafrechtelijk vonnis in het licht van de specifieke omstandigheden van het geval niet tevens ten voordele van de betrokken ambtenaar kan strekken (rov. 4.11.1). Dat denk ik ook, maar dit zou dan wel moeten betekenen dat het optreden van betrokkene niet disciplinair wordt bestraft, omdat deze een succesvol beroep heeft gedaan op een strafuitsluitingsgrond. Ik zou ervoor willen pleiten dat de Centrale Raad van Beroep meer waarde hecht aan strafrechtelijke vonnissen dan dat thans het geval is. Thans is de regel in het ambtenarentuchtrecht namelijk dat een vrijspraak of een ontslag van alle rechtsvervolging in een strafzaak niet betekent dat wegens plichtsverzuim geen disciplinaire straf kan worden opgelegd (vgl. CRvB 18 april 2013, AB 2014/101, m.nt. B. van der Vorm).

6. Overigens geheel terzijde: levert dit plichtsverzuim nu ook een integriteitsschending op? In de gehele uitspraak wordt namelijk nergens de term 'integriteit' of 'integriteitsschending' gebruikt. Indien een medewerker van een penitentiaire inrichting disproportioneel geweld jegens een gedetineerde toepast, dit vervolgens een (ernstig) plichtsverzuim oplevert en leidt tot een onvoorwaardelijk strafontslag van betrokkene, is dit dan eveneens aan te merken als een integriteitsschending? Of uitsluitend als plichtsverzuim? Levert elk plichtsverzuim van overheidsfunctionarissen een integriteitsschending op? Zijlstra heeft ervoor gepleit om het woord integriteit als onbruikbaar begrip overboord te gooien (S.E. Zijlstra, 'Het zwarte gat van de integriteit', *NTB* 2013/29, p. 179-180). Naar zijn opvatting is hier geen sprake van een integriteitsschending, maar waar is dan sprake van? Wellicht zou kunnen worden vastgesteld dat sprake is van disproportioneel geweld zonder strafrechtelijke veroordeling. Maar brengt deze discussie ons iets verder? Ik ben daar niet van overtuigd. Vanuit een ambtelijk tuchtrechtrechtelijk perspectief is namelijk slechts relevant of sprake is van plichtsverzuim. Of sprake is van een integriteitsschending — wat dat ook moge zijn — is ambtenaarrechtelijk niet van belang.

Voetnoten

Voetnoten

- [*] Docent straf(proces)recht Tilburg University.